

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: ZA ŠIBENIK DONAŠANJEM U KUĆU TE ZA AUSTRO-UGARSKU POŠTOM NA MJESEK K 1.25. ZA TROMJESEK K 3.75 POLUGODIŠNJE I GODIŠNJE RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO K 15 I POŠTARINA. — PLATIVO I UŽUŽIVO U ŠIBENIKU.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

JUTARNJI LIST
IZLAZI SRIEDOM, PETKOM I NEDJELJOM
Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.049

UREDNICTVO I UPRAVA „HRVATSKA RIEČ“ NALAZI SE U „HRVATSKOJ TIŠKARI“ (Dr. KRSTELJ I DRUG.) — RUKOPISI NE VRAĆAJU SE. — NEFRANKIRANA SE PISMA NE PRIMAJU.

OGLASI PO CIENIKU.

Košut Lajoš, carevka, trializam i Srbi.

„Eh, sad je dobro! Sad ništa ne žalim!“ — reko je mladi Šahinagić, kad je čuo, da je u demonstracijama, u kojima ga pogodio policijsko zрно, magjarska zastava spaljena.

Ma što je to, te podžiga dušu mladog Muslima, da može reći sa Simeonom: „Sad digni slugu svoga, Gospodine, jer vidješe oči moje spasenje svoje?!“ Spaljenje jedne crveno-bielo-zelene krpe da može u mladog junaka izazvat toliki zanos, toliko sa-moodricanje?!

Mladi Šahinagić ležao je u smrtnom znoju, a osjećao je da uzkršava ko Fenix-ptica, na sam glas da je simbol nasilja, brutalnosti, suprema-cije magjarsтва nad našom otačinom od mladih rodoljuba pogažen, spaljen; zaboravljao je na boli i čutio se ko preporednik, jer je u onom činu gledao snažnu volju naroda da razkine lance robstva kojima ga sputa- no godbene sistem. Sanjao je onda junak domovinu slobodnu, ujedinjenu, sretnu, ne osjećajući kako duh Vuka Bran-kovića vodi one, te se krste potomci- ma car-Lazara i Obilića, u vojsku Košut Lajoša...

„Mi — kliču Brankovići preko mostarskog „Naroda“ — nemamo intere- sa da ulazimo u ovu providnu bor- bu, koja je inscenirana protiv Magjara, jer je nama ipak simpa- tičnija pjesma Košut Lajoš od Carevke, koju su demonstranti pjevali da dokažu svoje trialističko uvjerenje i svoj hrvatski patriotizam“.

Tu je „Narod“, glasilo većeg diela srbskih zastupnika u bos. herc. saboru, identificirao hrvatski patrio- tizam i trialističko uvjerenje sa Carev- kom i tim je htio da kaže, da njima Srbima Magjarska milija je od Hrvat- ske. Zato je valjda i policaj Ilija Mandić, Srbini, pucao na mladog Šahinagića!

I srbski zastupnici u bos. herc. saboru poslušali su tu poruku „Naroda“, te su denuncirali profesore Hrvate, da su predvodili sarajevske demonstracije, a ujedno zatražili od svojih magjarskih gospodara Benka i Pitnera da te profesore kazne. Ne dake samo Brankovići, ma i Nastići, kakove — dobro reče jednom prigodom Dr. Dušan Popović — samo srbska majka može da rodi!

Nakon izjave srbskih zastupnika u bos. herc. saboru, kojom demon- striraše [proti hrvatskim težnjama i pri- skočiše u pomoć magjarskim eksp- sionentima Benku i Pitneru, nakon ova- kovog pisanja glasila bos. herc. Srba te denuncijantske uloge srbskih za- stupnika protiv hrvatskih profesora — hoće li biti i još kojeg hrvatskog do- brijana da vjeruje u mogućnost zaje- dničkog rada sa Srbima u korist Hr- vatske? Kada ti Srbi, u času kad Ba- novina najteže trpi nasilja Magjara, tim istim Magjarima, koji dave i Srbe u Ugarskoj, izražuju svoje simpatije, a proti Hrvatskoj — eh, onda tu pre- staje rieč o bratstvu, tu Hrvat i Srbini mogu stali jedan prama drugome sa- mo kao najveći dušmani. Brat pozna- vat će brata ako bratski postupa, i otac priznavať će sina ako ovaj si- novski osjeća; ali brat će se odreći brata, kad nebratski djeluje, i otac proklet će sina koji na nj kidiše.

Danas je Bosna ključ za riešenje hrvatskog pitanja i nijedna politička stranka ne može a da ne označi u tome svoje stanovište. Sa platičkim izjavama o slozi i jedinstvu narodnome prelazi se na djelo, i tu se baš vidi, u kako silnoj diametralnoj opreci stoje težnje Hrvata spram srbskih težnja. Tu kompromisa nema. Pod vidom au- tonomije Bosne krije se atentat na Hrvatsku. Kriknite dake bolje! S jed- ne strane Hrvatska — s druge Košut!

Jug (Zvono) i stranka Starčevićevih tradicija.

Zadnji (treći) broj ove smotre donio je iz pera g. K. Kovačića članak, koji nas je nemalo iznenadio.

Budimo iskreni, otvoreni i jasni! Čla- nak g. K. Kovačića čisto je izazovan; ne mislimo u banalnom smislu. Taj članak tra- žičen je pojmovna, pa evo da svakoga do- bre volje udovoljimo. G. K. Kovačić će nam oprostiti, ali nama nije do osobnosti nego do zgoljnih i bistrih činjenica i dokaza. Ne- mamo nikakve namisli ni razloga da ovim na njega kao osobu nišanim. Pojmovi, na- zori — to je sve!

Dakle se u tom članku — naslov je: Starčević i Kvaternik prema narodnoj je- dinstvu — kaže dostovno, nakon prikaza raznih stanovišta i motivacija naprama ovom pitanju: „Najnevjerjatnije stanovište zauzela je u toj stvari stranka, koja si je postavila princip, da radi u duhu Starčevićevih tra- dicija. Ona je preuzela od Starčevića mr- žnju na srbsko ime. Zastupajuć otu(!) u političkom životu ljudi neoligična mr- žnju na svoj narod. Morala je dakle prin- hvaliti teoriju o dva naroda“. Zatim na drugom mjestu: „Vidi se iz ovoga, koliko su konfuzije napravili današnji pravaši iz ovoga posve jasnoga Starčevićevog shva-“

tanja“ — biva narodnog jedinstva Srba i Hrvata. Po tome g. K. K. o današnjim pravašima tvrdi dvoje: prvo, — mi se takod- rjer služimo ovim izrazima, prem su za nas „equivoques“ — stranka prava stoji na narodnom dualizmu Srba i Hrvata; drugo, stranka prava konfuzno postupa u ovom pi- tanju!! Samo polako!

Kadgod sam sa protivnim strankama došao u razgovoru na ovo pitanje, uvijek sam naišao na islovetno shvaćanje prava- ških stanovišta, načela i rada, koje odgo- vara onomu, što ga navadja g. K. K. A u- pravno je to, što najviše peče! Kad jednom progoino neprijatelja, sveta nam je duž- nost, da pram njemu budemo lojalni. — Naprotiv — u borbi svih stranaka protiv pravaštva, nikada nieszam naišao na lojal- nost, a često na podlu tendenciju, zlobu, zbrku pojmova začinjenu obilnom dozom gluposti. Ovo je karakteristika za borbu protiv pravaštva još od prvih nu godina. Nevjerojatno je, što se sve o pravaštvu ne kolportira u t. zv. srbskom pitanju. Napa- dani je uvijek zlobna i sramotna špekulacija, kojom se u tom pitanju kao najdelikanijem i kod svakoga najosjetljivijem, kod publike udvara, kortesiša. Pa ipak, koliko ju se tim poteže za nos, a ona se još uvijek podaje slipepoj sugestiji i obmani. Pa kad to ne bi radjalo pogubnim posljedicama i po je- dince i po narod, ništa zato, bar nama ne;

Dalmatinski sabor.

U petak i subotu naš sabor držao je zadnje sjednice.

U sjednici od petka bijaše na dnevnom redu izvješće financijskog odbora o prora- čunu zemaljske zaklade za god. 1912.

Mikačić čita izvješće financijskog odbora, koji je doraspravio i preuredio predračun dalmatinske zemaljske zaklade za god. 1912, uneviš potrebne izpravke u predračunu, koji je zemaljski Odbor podnio. Prema ovim izpravcima a poradi povišenja učiteljskih beriva ukupna potrebština iznosi kr. 3,049,622 (prema potrebštini za g. 1911 povišena je za kr. 402,031), a ukupno po- kriće kr. 3,055,636 (prema god. 1911 više kr. 48,049), tako da ostaje pretičak od kr. 6013. No radi prilika, koje vladaju u Sa- boru, fin. odbor sumnja, da bi se ovaj pra- račun mogao redovitim putem izglasovati na ovome zasjedanju. Zbog toga i prema željama, koje su se u Saboru iztakle, da se dogje do sporazumna rada na osnovu pri- vremenoga proračuna, financijski odbor iz- nosi posebni predlog.

Dulibić, u ime kluba pravaških za- stupnika, izjavljuje, da oni ostaju na starom stanovištu da ne treba povisiti prizreta te će glasovati protiv proračuna.

Drinković čita sljedeću rezoluciju: „Pozivlje se c. k. Vlada, da shodno odredi, kako bi Lloydovi brzi parobrodji čim prije ticalu luku šibensku“. (Primljeno).

Razprava je zatvorena.

Predsjednik stavlja na glasovanje sljedeći predlog financijskog odbora:

„Sabor kraljevine Dalmacije ovlaštuje Zem. Odbor, da do svršetka rujna 1912 troši na temelju proračuna za istu godinu prikazana od Zem. Odbora, a kako ga je izpra- vni financijski odbor, upotrebljavajući u tu svrhu u predračunu predviđene vlastite pri- hode i naknade iz državnih prihoda, dok na pokrće preostajućega manjka Sabor gla- suje sljedeće namete:

1. Iz pravne poreze	kr. 1,980,000
prizez od 75% na sve izravne poreze,	„ 1,485,000
izključenjem lične dohodarine i poreza na službene plate (zakon 31-12 1909 p. z. l. br. 2 ex god. 1910) odmjeren na zaobljenu državnu pristojbinu od	„ 366,400
	„ 526,700

II. prizez od 150% na potrošarinu po cjeniku izdanom zakonom od 18-5 1875 d. z. l. br. 87 na sve stvari osim onih nazna- čenih u točkama 3, 4 i 6 rečenoga cjenika na pristojbinu . . . . .

III. posebna odredbina na uvoz piva u sva mjesta podložna potrošarini po kr. 4 na svaku metričku centu prema uspjehu god. 1910 . . . . . kr. 126,000.

Predlog je primljen proti glasovima pravaša i talijanaša. Zatim primljene su en bloc sve prikazane resolucije.

Izvješće financijskog odbora o konač- nom računu za god. 1910 Zemaljsko-vere- sjijskog Zavoda, te vrhu zakon. osnove o povišenu mirovine učiteljima i njihovim udovicam umirovljenim prije 1. siječnja 1906 primljena su bez razprave.

Primljena je u sva tri čitanja zak. os- novna kojom se povisuje doprinos učitelja mirovinskog uč. zakladi te zaključak koji glasi:

„Svim učiteljima i učiteljicama i udova- vama učitelja umirovljenih prije 1. januara 1906 povisuje se mirovina, počevši od 1. januara 1911 do konačnog uređenja, i to za 15%, ako godišnja mirovina iznosi više od 500 kr., a za 25% ako iznosi do 500 kr. Od ove povišice odbiće se iznosi već doznačeni i isplaćeni na temelju sabsorskog zaključka 29 listopada 1910“.

U sjednici od subote primljene su zakonske osnove o pošumljenju krasa i o zaštiti šume.

U pokrajinsku komisiju za obće porez od tečevine izabrani su: Vid Gluščević u Metkoviću Mihovili Novaković u Benkovcu i Luci Pavao Relja u Arbanasima kao čla- novci; a Petar Orepić u Dubrovniku i Ante Cernosia u Zadru kao zamjenici.

U prizivnu komisiju za ličnu dohoda- rinu izabrani su: iz sreza velepozreznika Artur Persicalli iz Zadra; iz sreza gradova i trgovinski-obrtničkih komora Dr. Vjekoslav Škarica; iz sreza vanjskih občina Dr. Miho Škvrce. Cijeli je Sabor izabrao Guru Obradovića. Kao zamjenici u istu komisiju izabrani su: Alfons konte Borelli, Vjekoslav pl. Felicinović, Augustin Dobrilović, dr. Jerko Machiedo.

Dosađajna pripomok od kr. 2000, koja se davala milosrdnima iz sredstava zemaljske zaklade za uzdržavanje privatne ženske škole u Sinju, povisuje se na kr. 2500 godišnjih.

Zavodu sv. Angela čuvara u Korčuli daje se podpora od 1000 kruna za nabavu učila.

Povisuje se doprinos pokrajinski za uzdržavanje dvorazredne djevojačke trgo- vačke škole u Kotoru od kruna 500 na 1000 kruna.

Sve su molbenice ustupljene Zemaljs- kom Odboru, da ih rieši prema predlo-

zima molbeničkog odbora, u koliko sred- stva budu predviđena u privremenome proračunu.

Predlogu zastupnika Dulibića o na- dopuni zak. osnove za uređenje pravnih odnošaja pučkih učitelja, glasovane u sjed- nici 17. ov. mj. sa rieči „Šibenik“ u § 7 između rieči „Zadar, Split“, priznata je prešnost, te je primljen u drugome i u tre- ćemu čitanju.

Predlogu zastupnika Trumbića da se hrvatskoj operi dađe 8000 K. za predstave u Splitu, priznata je prešnost, te je prihva- ćen na pomeničnome glasanju sa 24 glasa protiv 5 glasova.

Prilhvaćen je i Drinkovićev dodatni predlog, koji glasi, da se udeli sivišć 2000 kruna za dvie predstave u Šibeniku.

Na 5 sati poslie podne predsjednik javlja, da je po previšnjem nalogu sabor odgodjen.

Gospodarski pregled.

Vladina akcija za voćarstvo.

Više puta je iznešeno po novinama kako je subvencija vladina od više tisu- kruna za podizanje maslina, voćaka i po- vrća u Dalmaciji, povijerena činovniku, ko- se jako malo razumije u vođenje ove stvar- činovniku, kojemu je na sastanku vladini- činovnika vrhu iste stvari bilo u lice rečen- da se ne razumije u predmet. Ali ovo nij- koristilo ništa, jer se sav. Zotti danas bo- svoje vlastite sjene, a tim više upliva on- osoba, koji su nadzornika Madera ovom poslali. Savjetnik Zotti boji se, da izviez- ministarstvo o sposobnosti Maderovoj i. tome, kako su putujući učitelji poljodj. r svojoj skupštini u Dubrovniku zaključiv- da se izdade poučna knjiga u hr. jeziku o gojenju maslina, povjerili stvar prof. Bulčić i još drugoj dvojici, izključivši na- zornika za maslinarstvo uvidjevši koliko- u predmet razumije.

Omve je prepušteno, da vodi r- sadnjak maslina u Arbanasima, koji pos- sjegurno nije nikad prije ni vidio, a kam- li da je je vidio. Zato je prošle godine napravio tolike štete tečajima i posjed- cima sa deljenjem slabu obrezanih masli- i sa slabim i odveć kasnim odašiljanjem.

Nadzornik voćarstva misli, da kod n- treba saditi mladu maslinu na proljeće, i- sadeći je u zimi ili u jesen boji se, da- kao i bob ne odnese led.

Po tome između dva naroda različitih nutarnjih oznaka ili narodne psihe postoji dualizam i t. d. Političko narodno jedinstvo sačinjava etnička jedinica — ali ne nužno u jedinstvenoj državi. Među više država obštoji politički dualizam i t. d. Jasno je što se time misli, a sad hajdemo na „Stranku Starčevićevih tradicija“.

Da je Stari mislio i zagovarao za ona obda političko jedinstvo, to se doka- zao sam g. K. K., a da je pri tom imao na umu etničku jedinicu, po sebi je jasno iz rieči koje navadja sam g. K. K., n. pr. onih „da u Serbiju stanuje najplemenitiji del hrvatskoga naroda“. Kad se tvrdi da stranka stoji na narodnom dualizmu, očito je da se hoće da kaže et stranka — NB. kao politička stranka! — tvrdi i usvaja stanovišta, da su Hrvati i Srbi dvije etni- čki različite jedinice, onakove kao što su n. pr. Mađari i Talijanci. Evidentno je, da se pri tom ni malo ne misli na poli- tički dualizam, koji je — predpostavivši uzkršeno hrv. državno prava — najna- ravniija stvar, ko što je između današnje Crne Gore i Srbije ili između Njemačke i Francuzica A evo tu je ono što antipa- rvašje gotovo uvijek, znalci ili neznalci, do- apsurudna iskrivljuju. Koliko se ob ovom pisalo, pa sve uzalud! Gospoda izgleda da si zato ne razbiju glave — glavno je da se štogod bunca u vjetar, a kamo će

to, vrag bi to znao . . . Pa ipak! Ta sv- zna da „Stranka Starčevićevih tradicij- nije nikakova znanstvena škola, kao i- je u sličnim pitanjima Berlinca ili ko- druga. Stranka prava je skroz politič- stranka, sa svojim čistim, preciznim r- rodnim programom, koja stoji na izve- i temelju hrvatskog državnog prava- hinc lacrimae . . . — te je za nju sku- irrilevanto, da li su njezini protiv- š njom istovjetna etnička jedinica ili- pa bili to Hrvati, Mađari, Srbi, Nier- ili iko bio, to je za nju sve jedno te- — njezini politički neprijatelji i ništa v- iz ovog političkog stanovišta mogu pov- čiti kakve zaključke druge naravi sa- zlobnici, ometači jedinstva, i njima sli- A ovo neka upamte gospoda, kojih se- tiče.

Za pravašku stranku je skroz n- mjestno iznosi ovo ili ono znanstv- stanovište; glavno je da njen rad b- koncentriran ondje, gdje to politički nare- interes zahtijeva, da svoje sile suprots- svakoj tuđoj mjezdji, pa dolazila odk- mudraga. Da li su to Srbi ili Mađari- nas ne znači ništa. Naša je fronta u- prama glavnom neprijatelju, pa bio- tko i gdje bio, zvao se on kako već z-

(Svršit će se).

Tatari! Živio Sahinagić! Slava Kvaterniku! Živjela velika i ujedinjena Hrvatska! Bajuneta srećom nije bilo...

Protumagjarske demonstracije u Kaštelima. Pišu nam iz donjih Kaštela 25. veljače: Danas oko 10 i pol sati pr. pod. sakupilo se na mjestnom trgu u Novome oduševljena masa naroda od prilike 2000 osoba, te je demonstrirajući obišla ulicama Stafilica, Novoga i Staroga i na povratku na trgu u Novome uz pjevanje narodne himne, te uz burne poklike protiv magjarskog eksponentu Cuvaju i Magjarima spaljena magjarska zastava.

Isloga dana na večer dolazio je iz Rijeke parobrod „Brasso“ ugarsko-hrvatskog društva, pa se je skupila ogromna sila demonstranata, koja nije dozvolila da parobrod pristane u luku, nego je uz svakojake poklike i zvižduke morao proslediti, a da nije mogao izkrcati 5 vagona robe, koja je bila opredjeljena za ovu luku.

Cuvaj obješan, pa spaljen. Pišu nam iz Vodica: U pr. utorka naša mladost veselila se. Oko 3 sata poslije podne, kad na „Poljani“ klicala: dolje Cuvaj, dolje Magjari, dolje sluge Beča i Pešte, živjela Hrvatska! — narupiše arpadovi manjati sa magjarskim husarima, predvođeni po „banu“ Cuvaju. Ali bijahu loše sreće. Uz mladost priskočilo i muško i žensko i staro i mlado — sakupilo se oko 1000 naroda, pasprelo u kućine sa Cuvajem magjarske husare i arpadove manjate. U til čias „ban“; Cuvaj odleti nebu pod oblake za 15 metara visine, da ga ne bi pučanstvo poljuvalo i kamenovalo. I stajao izložen 24 sata na usvijet svakome tko bi i u snu ponajbolji rođenu grudu prodati, izdati. Obrazina, dobivena preko prijatelja Francuza iz Pariza, sličila ko jaje jajetu — „banu“ Cuvaju.

Nakon 24 sata, u sriedu poslije podne, da ljescina ne okuži vazduh, bi uz prisutnost čitavog pučanstva, oko 2500 naroda skinuta, te na „Bruncu“ groblju „magjarskih eksponenta“ spaljena, obavita u arpadovoj i magjarskoj zastavi. Ovo je peti hrvatski „ban“ da u Vodicama svršava na lomači: Kuhen, Ratkotzaj, Rauch, Tomašić i — Cuvaj. Pa i pravo je; od zla roda nek nema poroda!

Porota. U ponedjeljak je počelo porotno zasjedanje kod našeg okružnog Suda. Prvi dan održavala se razprava protiv Vasiliji udovi Save Kanazina od 42 godine, iz Ivoševaca, što je dne 27 listopada 1911 u Bribiru usmrtila nezakonito diete pri porodu. Osuđena je za zločin čedomorstva na 5 god. teške tamnice. Drž. odvjetništvo zastupa je viši drž. odvjetnik Dr. Marcocchia, a obranu Dr. Subotić.

Jučer je započela razprava protiv Dušana Popovića, od 16 god., i Tomi Popovića pok. Save, od 42 god., iz Čiste; protiv prvom radi zločinu umorstva i protiv drugom radi skrivnje u zločinu umorstva i radi javnog nasilja sa prijetnjama, jer su dne 29 listopada 1911 u Čisti Maloj nožem u drob ubili Petra Lalića Obradova. Drž. odvjetništvo zastupa drž. odv. Dr. Ucović, a obranu Dr. Makale.

Nova agenturna radnja. G. Ilija Ivković otvorio je u našem gradu svoju agenturnu i komisionarnu radnju u kolonijalnoj robl. Ivkovića poznajemo kao vrijedna i agilna, te se je nadati da će u svome poslu uspjati.

Hrvatski Sokol u Vodicama prošle nedjelje obdržao svoje drugo zabavno sieto, imao čista prihoda K 193.60.

Spojenje Rogoznice sa kopnom. Pišu nam iz Rogoznice: C. K. Namjesništvo doznalo nam je ponovo 3.000 kruna za nastavak nasipavanja morskog tlesna, kojim će se Rogoznica spojiti s najbližim kopnom. Ovim je od god. 1910 u tri puta izdano skupa 8.000 kruna. Potpora nam je došla kano mana, jer koliko god će služiti da umapirod ovu toliko nam potrebnu radnju, pružiti će prigodu da siromasni ribar i naš stanar u ovim najtežim danima godine dobije zarade da nahrani sebe i svoje. Potpora nam je za to dvostruka blagoslovljena.

I tako ideja našega preč. nadžupnika Donlavana Katalinića, koja je preko 30 godina mrtvim snom spavala, niti se je vjerovalo više u mogućnost njezinog oživotvorenja, postepeno približava se svome oživotvorenju. On ju znao zainteresovati za stvar zanimane faktore i dok su mnogi nevjerni tome sumnjivo kimali glavom, on je četiri pune godine pisao i obilazio, dok eto ne vidi, on najveseliji izmedju nas, da je oživotvorenje njegove ideje osjegurano. Kako u svakom dobrom puđuzeću čini, potpomagao je i ovu stvar naš vrli zastupnik Dr. Ante Dulibić i ljudi na upravi šibenske općine, koji djelom pokazuju u svakoj prigodi da ljube svoj narod. Koliko smo preč. nadžupniku, toliko ljubljenom zastupniku i uglednoj upravi naše općine kao i visokoj vladi budi izražena naša hamost i priznanje.

† Dunat Filip p. Jakova u 73. godini žiča svoga preminuo u Vodicama. Kadno 1891 Vodice, odlomak Tješanske općine, odcipile se i postale samostalnom političkom općinom, pokojnik bi imenovan upraviteljem. Ljubio je i radio za hrvatsku grudu. Vječni mu pokoj!

Zadnje vesti.

U nedjelju večer ponovno je u Zagrebu došlo do demonstracija. Radničtvo je bombardiralo policiju kamenjem. Policija navallala sabljama. U sukobu na obe strane mnogo ranjenih; jedan redar teško. O ponoći demonstranti pogasili na Jelačićevu trgu i u Gornjoj livci sve svjetiljke te tako dugo jurilišti kamenjem na policiju, dok se nije povukla.

Tršćansko namjesništvo obznanilo je tršćanskog načelnika, da ministarstvo nastave kani tršćanske srednje škole podržaviti. Medju talijanašima radi toga silna uzrujanost, jer bi Slovenci mogli na svim srednjim zavodima dobiti paralele.

Bombardiranje Beiruta u Maloj Aziji od strane talijanskog brodovlja potisnulo je u, pozadinu sva druga politička pitanja. Talijanski ratni brodovi potopile jednu tursku torpiljarku i jednu tursku tonjnuču, a da nisu dali propisani rok za predaju. Pri tom bombardiranju osmrćeno je u gradu 60 osoba, a ranjeno do 170. U Beirutu je pretežno kršćansko pučanstvo, a interesirane su radi trgovinskih veza Englezka, Njemačka i Austro-Ugarska, zatim Francuzka, pa onda tek Italija. U interesiranim državama vlada usljed postupka Italije velika uzrujanost. Velevlasti šalju svoje ratne brodove u Malu Aziju u zaštitu svojih podanika. Parizke novine prosvjeduju protiv postupku Italije. Turska vlada je dala odredbu, da se iztjeraju svi Talijani, osim svećenika, iz vilajeta Alepa, Beiruta i Sirije.

Talijanski ministar financija predložio je komori zak. osnovu, kojom se zahtjeva 140 milijuna vanrednog kredita za vojsku, 30 milijuna za pomorcu, 10 i

pol milijuna za prešne gradnje u Tripolisu, Bengaziju; Dorni i Homsu, nadalje za brozjavne i telefonske sveze sa Tripolisom.

O zračnoj floti imaju se sliedeći podatci: Francuzka ima 450 kormilara i 500 aeroplana; Njemačka 140 i 150; Rusija 100 i 140; Englezka 60 i 65; Italija 35 i 50; Austrija 25 i 20.

Priobćeno.*

Gosp.

Serafinu Topiću, vitezu reda Franje Josipa, obćinskom načelniku

Vis.

Prisiljen sam odgovoriti par rieči na Vaš dopis u „N. Listu“.

Prostote, kojima si dozvoljavate na mene nabacati, ne djlaze do mene, a one daju dovoljan odraz i dokaz Vašeg odgoja, Vaše kavalištine i svih drugih atavističnih sposobnosti. Nieste odgovorili na moje tvrdnje, kažete da ste ih pobili a vrijedate ne imajuć drugih boljih argumenata.

Sa Vama, gospodine, ne mogu ravnopravno, kako je običaj medju ljudima čilog karaktera, ništa traktirati. Zaprilišti ste mi jednom, kada sam u obćinskoj sjednici zapitao, da obćinska uprava položi račune od radnje puta, vode, — i mogao sam Vas tužiti, ali sam Vam oprostio jer ste star čovjek.

Kašnje sam bio prisiljen tužiti Vašeg adlutusa Marasovića i sud ga je našao krivim i ako Vi i ciela uprava priskočiste mu u pomoć sa Vašim svjedočanstvom.

Mnogo puta sam Vas poštedio i ne htio proć na personalnu stvar, što Vi, izgleda da želite, kada izazivate. Imali biste smolu, „kada bi Vam na isti način odgovarao. Neću ali to činiti, ne radi Vas nego radi sama sebe, a s Vama razpravljati ne ide.

Dovoljno sam ja u nekim točkama, a iscrpljivo i živo je gosp. Pušić razjasnio prepore neke. Eno Vam Pule, slučaj jako sličan ako ne identičan onom Viškom; kad nije moglo doć do reda, došlo je do raspusta.

Vas kao političara ja i moji prijatelji rado prepuštamo Vašim prijateljima svake dlake; osvjetlaše si lice za Vas, neka se ponose — ali je pitanje, da li zaslužuju sredstva svrhu?

Više od navedenog ne odgovaram i završujem, da ću uvijek braniti istinu i svaku dobru stvar, a da hvala Bogu nismo u zemlji čuka, te svak znade, kome mora i kome ne smjede vjerovat.

Trst, 24. II. 1912.

Franjo Mardesić, obćinski viećnik.

* Za članke pod ovim naslovom uredništvo ne preuzima odgovornosti.

Carigrad, 27. veljače. Talijani pokušali su zaposjesti Zanzur, ali bijahu odbijeni.

Štrajk ugljenara.

London, 27. velj. č. Izmedju postodavaca i ugljenara sva posredovanja za mirno riešenje spora razbila su se. Jedan dio ugljenara već je počeo štrajkovati.

Newyork, 27. veljače. I ovdje prieti štrajk ugljenara.

Berlin, 27. veljače. Po cijeloj Njemačkoj opaža se pokret ugljenara za povišenje plaće.

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug.) Vlastnik, izdavaatelj i odgovorni urednik: JOSIP DREZGA.

Br. 237.

Natječajni Oglas!

Razpisuje se natječaj do 15. ožujka 1912. na dva mjesta redara kod ove obćine uz godišnju plaću od Kruna 960 izplatljivih u 12 jednaktih mjesecnih obroka, odielo i oružje u naravi ili za odielo odjelstveni godišnju Kruna 100.

Natječaji moraju pokriepiti molbe dokazima:

1. Da su pripadnici zemalja zast. na Carevinskom Vieću;
2. Da su zdrava i jakog lijeznog stava;
3. Da nisu prekoračili 40. u godinu;
4. Da poznaju hrvatski;
5. Da su neporočni.

Od Obćinskog Upraviteljsva Vodice, dne 26. veljače 1912.

Načelnik: K. SKOČIĆ.

Prisjednik: A. PELAJIĆ.

Hrvatske narodne poslovice

uredio V. J. Skarpa, ciena knjizi broširano K 5.—, a uzvezano K 6.—, nabavlja se kod „HRVATSKE TISKARE“ u Šibeniku i u svim knjizarama.

MALI OGLASNIK

ZA JEDNO UVRŠTENJE OD 3 REDKA U „MALOM OGLASNIKU“ PLAĆA SE 40 PARA; ZA SVAKI DALJNI REDAK 10 PARA VIŠE. ZA VIŠEKRATNO UVRŠTENJE POPUST. — PLAĆA SE UNAPRED.

TKO ŽELI RAKOVU OBAVIEST GLEDE NAŠIH OGLASA U „MALOM OGLASNIKU“, DOBIT ĆE ODGOVOR SAMO ONDA, AKO NAM PRIPISALJE MARKU ILI DOPISNICU ZA ODGOVOR.

Trabakuo „Mali Ante“ prevoza 20 tonelata, u dobrom stanju, obiskrbljen sudjem za vino, prodaje Niko Fidan u Privcu-Luci.

POKUČSTVO sastojće iz jedne spavaće sobe, kuhinje, široceć stroja iu, prodaje se radi odlaska iz Šibenika. Pobili obaviesti daje uprava „Hrvatske Rieči“.

MEDA linog v rca n o g imade na prodaji kod „P e e - l i t t s k e Z a d r u g e“ u Janju. Razdajlje se u posudam po 3 kg uz cieniu od Kr. 8.50 franko Janja — Uprava.

NA OBALI jedno pomjeće za lizniti Obaviesti daje uprava našeg lista.

TRAŽI SE za pokrajnju čovjeka praktična, marljivo, koji se razumi u gospodarstvo, po mogućnosti oženjenog bez djece a uz gospodarstvo nadzirane radnika i nadzor jedne radnje

STAN od 3 sobe, kuhinje i muzgrednih prostorija traži obitelj bez djece. Pionde neka se šalju na upravu „Hrvatske Rieči“.

UTIJAVANJE u svjetlo obavija vijesti i brzo Filomena udova Peteta, kuća Belarajki kod Pešte. Iznčena u Trstu.

Kuća u Varošu, na tri poda, sa vrljnim, prodaje se uz smjerenja cieniu. Za obaviesti obratiti se na upravu našeg lista pod brojem 130.

HARMONIUM, sa tri registra, skoro nov, prodaje se Obaviesti daje uprava našeg lista.

PERAD I JAJA ZA RAZPLOD

Počam od 1. ožujka uzorna peradarna u Zadru razdaje jaja za razplod i to:

Od 1./3. do 30./4. Brahna svijetli K 650 tučet;	od 1.5. dalje K 550 tučet
Holländer crni sa bielom kukmom K 12 tučet;	„ „ „ K 8 — „
„ „ „ Plymouth R. Orpington ž. Minorka crni	„ „ „ K 6
„ „ „ Leghorn bieli, Wiantottes, Rhode	od 1.5. dalje K 420 tučet
„ „ „ Island, Langschan crni ajem.	

Obširniji oglas u „Gospodarskom Vjestniku“. — Slobodan pristup. Učitelj, učiteljice i članovi Kot. Gosp. Zadruga i K manje svaki tučet.

ARTUR GRIMANI I DRUG - ŠIBENIK.

Papirnica - Muzikalije - Školske knjige - Kožnati predmeti - Igrače.

REMINGTON PISAČI STROJEVI - Vrpee i potrebštine za strojeve svižu sistema.

Specialitet: PAPIR ZA PISAČE STROJEVE 1000 LISTOVA KRUNA 7.20 - Gramofoni.

Gramofonske ploče: ODEON (dvostruk) KRUNA 4. - JUMBOLA (dvostruk) KRUNA 2.50.

oooooooooooooooooooo

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optičkih predmeta i kineskih srebrarija zlica, viljuška i noževa.

Zajamčena izrada sa 90 grama čistog srebra.

Pečata.

Svake vrsti rezbarije u kojoj mu drogo kovini.

Bogati ilustrovani osteni. Tvorničko stalno ceno.

Šibenik, Glavna ulica, br. 128.

Bolestni na plućima, na grlu,

- - na zaduhi - -

Tko hoće da se riješi plućnih bolesti ili griholje, pa i u težem stupnju, tko hoće da ozdravi od zaduhe, ma kako ona bila stara i činila se neizlječivom, neka se obrati na **A. Wolffsky** Berlin N. 37, Weissenburgerstrasse 79. Mnogobrojne zahvale daju jamstvo za uspjeh njegovog liječenja. — Knjižice badava.

„Djački Dom“ u Zadru

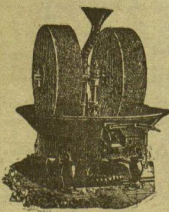
— KONVIKT —

Prima učenike srednjih škola na stan i obstrbu (vrlo dobra hrana, stan udoban, pranje, čišćenje, krpjenje, nadzor, poduka u svim predmetima itd.) uz mjesečni honorar K 70.

Ujedno primaju se učenici pučkih škola u **prilpravni tečaj** za srednje škole (gimnaziju, realku itd.) Za uslove obratiti se ravnateljstvu.

Pravila šalju se bezplatno.

Ravnateljstvo.

ULJARSKE STROJEVE KAO I PODPUNE UREDJAJE U SVAKOJ IZRADBI, NAJFINIJA IZVJEŠĆA, VINSKE PREŠE, SVE VRSTI MOTORA, MLINOVA I GOSPO-
:: :: DARSKIH STROJEVA :: ::

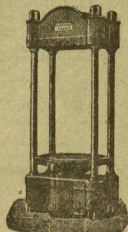
RAZASILJE

EMANUEL I OSKAR KRAUS

:: TRST, VIA S. NICOLO Br. 2. ::

BRZOJAVI: CARAUS, TRST — TELEFON Br. 2066.

Posjećivanja po našim inžinirima, proračuni i nacrti badava.

Krondorferova
alkalička naravna kiselica.

Dobiva se u drogariji

V. VUČICA

- - Šibenik - -

LJEPOTA i UMILJATO LICE postizava se kroz uporabu

AACHENER - THERMALOVOG SAPUNA

koji je ujedno najbolje sredstvo za očuvanje proti kožnoj bolesti

Dobiva se samo kod braće **M. V. ŠKUBANJA** — ŠIBENIK (Dalmacija).

Cijenajest za komade od I-e vrsti K 2-40

„ „ „ II-e „ „ 1-60

Cijena jest za komade od III-e vrsti K 1-40

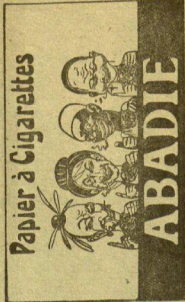
„ „ „ IV-e „ „ -80

PRIJE UPORABE

POSLE UPORABE

Antrijansko parobrodarsko društvo na čionice

„DALMATIA“

uzdržava od 1. maja 1911. sljedeće glavne prupe:

- Trst—Metković A** (poštanska)
Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati posl. odne
povratak svake subote u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković B** (poštanska)
Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati poslie podne;
povratak svake sriede u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković C** (poštanska)
Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati poslie podne;
povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.
- Trst—Korčula** (poštanska)
Polazak iz Trsta u utorak u 5 sati poslie podne
povratak u ponedjeljak u 6 sati prije podne.
- Trst—Šibenik** (poštanska)
Polazak iz Trstasvake sriede u 5 poslie podne;
povratak u utorak u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković D** (trgovačka)
polazak iz Trsta svake nedjelje u 3 sata pr. pod.
povratak svake nedjelje u 2.30 poslie podne.
- Trst—Vis** (trgovačka)
Polazak iz Trsta u petak u 5 sati poslie podne
povratak svaki četvrtak 8.30 prije podne.

POZOR RODOLJUBI!

Zahtjevajte posvudje
naše igraće karte

„PRIMORKA“

Prva slavenska tvornica
igračić karata u Ljubljani.

INSAM & PRIMOTH
St. Ulrich, Groeden (Tirol).

Utemeljeno godine 1820.

Više puta nagradjeno.

Šiparske radnje iz drveta za crkve

Kipovi svetaca, oltari, propovjedao nice križni putevi, razpela, jaslice itd.

Katalog uzoraka s cijenama daje se badava.
Za dostavu naruče do štacije uključivo sa škriptom, ne plaća naručitelj.

Kako da se očuvamo od želudačne bolesti

Sa želudačnom bolesti u današnje vrijeme jako mnogo ljudi boluje, a da se ne sretno preporučam u zgodno doba uporabu

Dra. ENGEL'schen NECTAR

koji okrepljuje želudac i omogućuje dobru probavu, te čini svakoga potpuno zdravim. Želi očuvati svoje zdravlje do najviše starosti, neka upotrebljava izvrsno i hvaljevredno sredstvo

Dra. Engel'schen Nectar

Ovaj izvrsni Nektar pronađen je od soka iz raznih bilina pa mištan sa dobitnim djelujesa svojim sadržajem na svjetlost, jakost i probavu. Osim toga je izvrstan liquer za piće odnosno želudacno vino inema nikakve škodljive posljedice. Zdravi i bolesni mogu za svoje zdravlja upotrebljavati. Nectar djeluje kod probave i prouzročuje pravljenje tokova.

Preporuča se osobito za one

Dra. Engel'schen Nectar

koji žele imati potpuno zdrav želudac. Nektar je izvršno sredstvo proti žludacnim bolestima, grčevima, boli i slaboj probavi ili sluzi. Isto tako NECTAR odstranjuje zaopjenje, dobitno kolikiu sranu kucavicu, a daje mnogo bolju miroću, tek i ugodno spavanje, dobitno glavobolju i nervoznost; umišta. Ušleđ svoga djelovanja, NECTAR na daleko od glavobolju i nervoznost; umišta. Ušleđ svoga djelovanja, NECTAR na daleko od glavobolju i nervoznost; umišta.

NECTAR se dobiva u bocama za 3 i 4 K u ljekarnama Šibenika, Sinja, Skarabina, Tiesna, Biograda na moru, Vrljke, Knina, Zadra, Benkova, Kaštelstarog, Splita te u svim manjim mjestima Dalmacije i u cijeloj Anstro-Ugarskoj.

Takodjer razaslija ljekarna u Šibeniku 3 i više boca „Nectar“ po originalnoj cjeni u sva mjesta Anstro-Ugarske.

Čuvajte se patvorenja!

Zahtjevajte samo izključivo

Dra. Engel'schen Nectar

Moje NECTAR nije nikakova lajna. Sadržina mu je: Samsa 200, vinski testa 150, malinov sok 100, sok od jagoda 100, sok od trešanja 200, stoflanik 30, šumak jagode 30, pelina 30, kromad, anis, utropske i druge po 10, pomiješano sva skupa.

HRVATSKA VERESIJSKA BANKA

:: PODRUŽNICA ŠIBENIK

Centralka DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU

DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K

PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000 K

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTU KURENTU I CEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DEVIZE SE PREUZIMLU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE.

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERETNICE, ZALOŽNICE, SRECKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREČAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE. OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ŽRIEBANJA. REVIZIJA SREČAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLATNO. NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA.

PRVA DALMATINSKA

TVORNICA PAPIRNATIH VREĆICA

ANTE ZORIĆ - ŠIBENIK - (DALMACIJA)

Odlikovana prvorazrednom diplomom i zlatnom medaljom Rimskoj izložbi godine 1910.

Tvornica je uređena sa svim potrebnim strojevima. Izrađuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama. Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste. Cijene su vrlo umjerene, te domaće potrošioći ne će imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe se iz vana.

- - NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TOČNO. - -